

dělství o svolení k exekuci a může vésti exekuci. Tím, že Státní pozemkový úřad dal svolení k zcizení sporného přidělového pozemku s manželů H-ových na žalovanou, není již řečeno, že ministerstvo zemědělství nedá žalobci svolení k vedení exekuce na takovýto pozemek. Je tedy právní názor, pro který odvolací soud žalobu zamítl, mylný. Poněvadž se však odvolací soud nezabýval ostatními důvody a vývody odvolacími, zejména odvolacím důvodem kusosti řízení a nesprávným hodnocením provedených důkazů, nemohl odvolací soud rozhodnouti ihned ve věci samé, a bylo proto nutno napadený rozsudek zrušiti a vrátiti věc odvolacímu soudu, aby znovu o odvolání žalované rozhodl.

Čís. 16200.

Nejde-li o úraz úmyslně způsobený, neodpovídá zaměstnavatel za úraz utrpěný provozem motorového vozidla zaměstnanci, kterého se užívá ve výkonu jeho smluvní povinnosti (služby) při provozu motorového vozidla, byť i se to dělo jen v určitých případech. Nárok takovéhoho zaměstnance proti zaměstnavateli jest posuzovati podle § 46 zák. o úraz. poj. děl. č. 1/1888 ř. z.

Podnikatelem provozu úrazovým pojištěním povinného jest ten, kdo odvozeně (derivativně) nabyt skutečné a právně chráněné moci nad motorovým vozidlem v takovém rozsahu, že jest mu umožněno hospodářsky samostatně využítovati jeho jízdní způsobilost, a na jehož nebezpečí se provoz ten děje. Za uvedených předpokladů mohou býti po případě podnikateli resp. spolupodnikateli provozu motorového vozidla též přihlášení dědicové nebo některý z nich, byly-li jejich dědické přihlášky na soud přijaty.

(Rozh. ze dne 16. června 1937, Rv I 33/36.)

Proti žalobě, již se žalobce, zaměstnaný od roku 1916, jako zámecký kastelán u majitelů velkostatku a zámku v Ž., domáhal na žalovaném Emilu Š., nynějším majiteli uvedeného velkostatku a zámku, náhrady škody za tvrzený jím úraz, utrpěný při jízdě ze Ž. do P. při automobilové nehodě, k níž došlo dne 23. února 1931, kdy žalobce jel s žalovaným, jenž sám automobil řídil, na nádraží v P., a to na příkaz žalovaného, aby odvezl prázdný automobil zpět do Ž., namítl žalovaný mimo jiné, že žalobci nepřísluší proti žalovanému nárok na náhradu škody vzešlé mu z tvrzeného úrazu. K smluvním služebním povinnostem žalobce, který jest vyučeným zámečnickem a montérem, byl již dříve zaměstnán při obsluze výbušných motorů, náležel od roku 1929 též dohled a udržování dvou automobilů a řízení jejich. Aby mohl býti k tomu účelu upotřeben, podrobil se žalobce řidičské zkoušce a obdržel vůdčí list, a to na náklad zaměstnavatelův. Od té doby žalobce skutečně vykonával povinnost šoféra, totiž dohlížel a udržoval oba osobní automobily a při jízdách je řídil. Automělem žalobce jezdil jako řidič, kdykoliv mu to podle potřeby bylo nařízeno, a to vždy, nikoli jen v říd-

kých případech a výpomocně, nýbrž velmi často a stále, kdy toho bylo potřebí. Že žalobci příslušel dohled a obstarávání obou dotčených vozidel, jest patrné i z toho, že menší opravy pořizoval sám, k provedení větších oprav zajížděl pak žalobce automobilem do P., při čemž vozidlo sám řídil, informoval firmu, u které oprava se prováděla, o tom, čeho je zapotřebí. a účty za takové opravy, jakož i za benzin a olej byly důchodem panství placeny jen na písemné potvrzení žalobce o tom, že opravy se skutečně staly. Kromě žalobce nebyl ve službách panství Ž. zaměstnán žádný stálý šofér. Jen občas byl vedle žalobce zjednán výpomocný šofér, bylo-li toho zapotřebí. Jízdy automobilem, při níž došlo k nehodě, se žalobce zúčastnil ve výkonu služby jako šofér, aby žalovanému byl nápomocen a mohl býti kdykoliv vyzván, aby zase řízení automobilu převzal aneb aby konal jiné práce při jízdě potřebné a s ní spojené a aby zejména řídil vozidlo na zpáteční cestě z P. do Ž. I když zejména při jízdě, o níž jde, žalovaný sám automobil řídil, bylo přece povinností žalobcovou, aby opravil možné poruchy stroje, poškození kola nebo pneumatiky a t. d. a uvedl vozidlo zase do stavu způsobilého k další jízdě. Automobil, o nějž jde, náležel v době nehody do pozůstalosti po Dr. Karlu Š., měl připadnouti do vlastnictví jeho testamentárních dědiců, totiž žalovaného a jeho dvou sourozenců, kteří všichni se přihlásili k uvedené pozůstalosti a jejichž přihláška byla soudem přijata, a byl též ponechán k jejich dispozici. Žalovaný pak užíval automobilu toho při svých jízdách soukromých i obchodních jako přihlášený dědic a s vozidlem tím disponoval tak, jako by byl jeho vlastníkem, takže byl podnikatelem resp. spolupodnikatelem automobilového provozu. Nižší soudy zamítly žalobu, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: V souzeném případě jest rozhodující jediné to, zda jest žalobní nárok proti žalovanému vyloučen z důvodů uvedených v § 11 autom. zák. a § 46 zák. o úraz. poj. děl. V tom směru první soud zjistil, že žalovaný přihlásil žalobce dodatečně po nehodě u Úrazové pojišťovny dělnické pro Čechy v P. a že řečená pojišťovna uznala žalobce výměrem ze dne 4. listopadu 1931, č. j. 205965/31, č. kat. 56/66, za povinného úrazovým pojištěním a zařadila jej od 10. srpna 1929 do ústavního katastru svých pojištěnců. Dotčeným výměrem byl první soud v otázce, podléhal-li žalobce úrazovému pojištění, vázán, a nebyl proto ani oprávněn, neřku-li povinen, aby zkoumal správnost výměru toho a řízení mu předcházejícího, zejména i to, jakého druhu bylo zaměstnání žalobce a zda byl žalovaný oprávněn přihlásiti žalobce k úrazovému pojištění. Byl-li tedy žalobce u úrazové pojišťovny pojištěn, mohl by se na podnikateli domáhati nároku na náhradu škody utrpěné úrazem při automobilovém provozu toliko tehdy, kdyby mu podnikatel způsobil škodu úmyslně, nebo kdyby se zanedbání povinností stalo v úmyslu, aby mu byl způsoben určitý úraz. Že žalovaný způsobil žalobci úraz takovýmto způsobem, žalobce ani netvrdil, a pouhá námitka, že žalovaný neměl předepsanou řidičskou zkoušku a vůdčí list pro řízení automobilu v tuzemsku, nebo že úraz mu způsobil hrubým zaviněním, nepostačovala. Proto se první soud právem námitkou tou nezabýval. Zbývá tedy ještě řešiti otázku, byl-li žalovaný v době úrazu podnika-

telem. Podle § 11, odst. 4, autom. zák. jest se zřením na úrazové pojištění pokládati za podnikatele provozu pojištěním povinného vždy vlastníka motorového vozidla. V tom směru první soud zjistil, že automobil, o němž jde, náležel v době úrazu do pozůstalosti po zemřelém Dr. Karlu Š., že se žalovaný spolu s druhými dvěma dědici Karlem a Hedvikou Š. přihlásili k uvedené pozůstalosti a že jeho přihláška byla soudem přijata. Proto jest žalovaného pokládati za spoluvlastníka škodného automobilu nebo aspoň za osobu totožnou se zemřelým vlastníkem, poněvadž přihlášený dědic nastupuje na místo zůstavitele do všech jeho právních poměrů (§ 547 obč. zák.). Jest tedy žalovaného pokládati za podnikatele, jímž byl i v době úrazu. Nemůže se tudíž žalobce se zřetelem na § 46 úraz. zák. na žalovaném domáhati nároku na náhradu škody. Nevadí, že žalovaný sám v době úrazu automobil řídil, ani to, že žalobci nebyla přiznána náhrada úrazovou pojišťovnou dělnickou, neboť ta mu byla odepřena nikoli proto, že nešlo o podnikový úraz, nýbrž jen z toho důvodu, že žalobce ve skutečnosti žádný úraz neutrpěl. Proti tomu rozhodnutí se měl žalobce brániti žalobou, jak také učinil, ovšem marně.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Netřeba řešiti otázku, zda byl soud vázán výměrem Úrazové pojišťovny dělnické pro Čechy v P. ze dne 4. listopadu 1931 v příčině toho, zda žalobce podléhal úrazovému pojištění, poněvadž, zkoumá-li se činnost žalobce s hlediska zákona o úrazovém pojištění č. 1/1888 ř. z. a s hlediska § 11 autom. zák., č. 162/1908 ř. z., musí se dojíti k stejnému výsledku, že totiž žalobce byl zaměstnán činností podléhající úrazovému pojištění a že událost, z níž žalobce vyvozuje zažalovaný nárok, se stala právě při dotčené činnosti. Podle ustanovení § 11, odst. 1, autom. zák. jsou podrobeny úrazovému pojištění osoby, jichž se ve výkonu smluvní služby užívá při provozu jízdních silostrojů. Jsou tedy úrazovému pojištění podrobeny nejen osoby, které trvale řídí při jízdách automobily, ale i všechny osoby, kterých se ve výkonu jejich smluvních povinností užívá při provozu automobilů i jakýmkoliv jiným způsobem (srov. v tom smyslu rozh. č. 8568 Sb. n. s.). Takovouto činnost žalobce u výkonu své služby i podle svého vlastního údaje konal, neboť připustil, že se podrobil šoféřské zkoušce právě proto, aby řídil automobil, aby jej řídil při jízdě na nádraží nebo při návratu s prázdným automobilem a aby zajížděl automobily do garáže nebo s nimi předjížděl. Úraz se stal právě při této jeho činnosti, neboť podle jeho vlastního tvrzení předjel s automobilem z garáže před zámek za účelem jízdy žalovaného na nádraží v P., při níž došlo k tvrzenému jeho úrazu. Té jízdě se zúčastnil proto, aby řídil automobil na zpáteční cestě z P. do Ž. Z toho jest tedy zřejmé, že žalobce jako osoba, již bylo užito při provozu jízdného silostroje ve výkonu její smluvní služby, byl podle § 11 autom. zák. podroben úrazovému pojištění, a že tu šlo

o úraz nastalý v této pojištěné činnosti, zvláště když bylo prvním soudem zjištěno, že Úrazová pojišťovna dělnická v P. uznala podnik žalovaného »osobní automobily »F.« a »A.-D.« na základě jeho přihlášky za podnik pojištěním povinný podle platných zákonů o úrazovém pojištění dělnickém. Ostatně podle ustanovení § 5 zák. č. 1/1888 ř. z. ve znění čl. I zák. č. 363/1917 ř. z. byly prohlášeny za podnikové úrazy i takové úrazy, jež se přihodí cestou z bytu do práce nebo z práce do bytu, takže by i podle vlastního tvrzení žalobce bylo jízdu do P. na nádraží, při níž došlo k tvrzenému úrazu, pokládati za výkon ve smyslu § 5, odst. 2 nebo 3, řeč. zák. Je proto schválný právní názor nižších soudů, že žalobce podléhal úrazovému pojištění a že se úraz přihodil při činnosti podrobené úrazovému pojištění. Také otázku, zda byl žalovaný v době úrazu podnikatelem provozu pojištěním povinného ve smyslu § 11, odst. 4, autom. zák. a § 1 zák. o úraz. pojišť. děln., posoudily nižší soudy správně. Pro otázku tu není rozhodující, kdo byl v době škodné události vlastníkem automobilu, nýbrž rozhodující jest jen skutečnost, kdo byl podnikatelem provozu, poněvadž § 46 zák. o úraz. poj. děln. stanoví podmínky nároku na náhradu škody proti podnikateli provozu. V rozhodnutí č. 6538 Sb. n. s., na něž se odkazuje, bylo vyloženo, že podnikatelem provozu podle § 11 zák. o úraz. poj. děln. jest osoba, která nese risiko hospodářské výroby a již tudíž připadá i podnikatelský zisk. Podnikatelem provozu podle § 1, odst. 3, a § 11, odst. 4, autom. zák. jest ten, kdo odvozeně nabyt skutečné a právně chráněné moci nad vozidlem v tom rozsahu, který mu umožňuje hospodářsky samostatně využívat jeho jízdní způsobilost, a na jehož risiko se provoz děje. Prvý soud zjistil, že automobil značky »F.«, s kterým se úraz stal, náleželo Dr. Karlu Š., že po jeho smrti patřilo do pozůstalosti po něm, že v době nehody byli žalovaný a jeho sourozenci přihlášení k pozůstalosti a že jejich přihlášky byly na soud přijaty. Za toho stavu věci nabyli žalovaný a jeho sourozenci jako spoludědici odvozené skutečné a právně chráněné moci nad vozidlem v tom rozsahu, že mohli hospodářsky využívat jeho jízdní způsobilost, a že provoz dotčeným automobilem se dál na jejich risiko. Jest tedy považovati v době nehody za podnikatele anebo spolupodnikatele provozu uvedeného automobilu žalovaného, který byl oprávněn přihlásiti žalobce k úrazovému pojištění. Dovozuje-li dovolatel s hlediska dovolacího důvodu podle č. 3 § 503 c. ř. s., že podle certifikátu okresního úřadu v P. ze dne 14. srpna 1929, č. 11610/51, byl vlastníkem automobilu »F.« 503 bratr žalovaného Karel Josef Š., a že zjištění, že žalovaný byl v době úrazu výhradním a skutečným vlastníkem automobilu »F.« s kterým se úraz stal, jest v rozporu s obsahem certifikátu, nejsou jeho vývody odůvodněny netoliko proto, že nižší soudy takového zjištění neučinily, ale i proto, že výpis z policejního automobilového rejstříku okresního úřadu v P. nepodává důkaz o skutečných vlastnostech a poměrech podnikatelských, nýbrž slouží jen evidenčním účelům, jak bylo dovedeno v rozhodnutí č. 11553 Sb. n. s., na něž se odkazuje. Uznaly-li nižší soudy, že žalobce byl pojištěn podle zákona o úraz. poj. děln. proto, že ho bylo užíváno ve výkonu smluvní služby při provozu

jízdních silostrojů, a že se nehoda, o niž tu jde a z níž žalobce vyvozuje zažalovaný nárok, stala při provozu silostroje a tedy při činnosti pojištěné, a že by tudíž šlo o úraz podnikový, kdyby byl žalobce skutečně úraz utrpěl, jest jejich právní názor schváliti.

Čís. 16201.

Odpovědnost majitelů domů za pád římsy.

Majitelé domů odpovídají podle § 1319 obč. zák. nikoli jen za obyčejnou péči (§ 1297 obč. zák.), nýbrž za péči ztřešenou se zřením na to, že se třetí osoby nemohou vůbec nebo jen ztěží chrániti před hrozícím nebezpečím. Důkazní břímě, že byla vynaložena veškerá péče nutná k odvrácení nebezpečí, jest na majiteli domu. Takovouto péčí jest ona péče, kterou lze podle názoru životního styku, podle poměrů a stavu věci rozumně od majitelů domu očekávati. Pokud je tomu tak, dal-li majitel dům prohlédnouti příslušnými odborníky.

(Rozh. ze dne 16. června 1937, Rv I 94/36.)

Žaloba na náhradu škody, již se žalobkyně domáhala na žalované majitelce domu proto, že jí byl způsoben úraz pádem části podkrovní římsy, jež se utrhla a žalobkyni zasáhla, byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, n e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Po právní stránce (§ 503 č. 4 c. ř. s.) jest žalobkyni přisvědčiti, že zákon v § 1319 obč. zák. neukládá majitelům domů toliko obyčejnou péči o stav domu, jak jí má na mysli předpis § 1297 obč. zák., nýbrž péči ztřešenou hledíc na to, že se třetí osoby nemohou vůbec nebo jen ztěží chrániti před nebezpečím tam uvedeným, a mimo to přesunuje předpis § 1319 obč. zák. na majitele domů břímě důkazu, že užili veškeré péče nutné k odvrácení nebezpečí. Avšak ani tu se na nich nevyžaduje všechna vůbec jen pomyslitelná péče, nýbrž všechna péče, kterou lze podle názoru životního styku, podle poměrů a stavu věci rozumně od nich očekávati. Takováto péče zprošťuje majitele domu odpovědnosti uložené jim ustanovením § 1319 obč. zák. Žalobkyně spatřovala zavinění žalované v tom, že nedala od roku 1924 provést na domě větší opravu, že neudržovala římsu v řádném stavu, aby nemohla spadnouti. Nižší soudy zjistily, že žalovaná dala v letech 1923, 1926, 1930 a 1932 dům prohlédnouti a opravit, že řemeslníci tam uvedení shledali dům v dobrém stavu, že na římsu, jejíž pád způsobil žalobkyni úraz, nebyl patrný vliv povětrnosti, že nebyl nebezpečný stav římsy žalované znám při veškeré opatrnosti, že nebyl zevně zřetelný ani pro pokryvače Vladislava V., že tedy nějaké nebezpečí hrozící snad pádem